

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Op de deining van de wetenschap. Leven en werk van Gustaaf Frederik Tydeman (1858-1939), zeeofficier en hydrograaf
Acda, G.M.W.

Citation

Acda, G. M. W. (2019, January 30). *Op de deining van de wetenschap. Leven en werk van Gustaaf Frederik Tydeman (1858-1939), zeeofficier en hydrograaf*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/68262>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/68262>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The following handle holds various files of this Leiden University dissertation:

<http://hdl.handle.net/1887/68262>

Author: Acda, G.M.W.

Title: Op de deining van de wetenschap. Leven en werk van Gustaaf Frederik Tydeman (1858-1939), zeeofficier en hydrograaf

Issue Date: 2019-01-30

Woord vooraf

Wetenschap en marine zijn begrippen die waarschijnlijk niet vaak en zeker niet vanzelfsprekend met elkaar in verband worden gebracht. Toch is de Koninklijke Marine en zijn ook andere zeemachten betrokken bij wetenschap. Het gaat dan met name om de hydrografische opnemingen en om dienstverlening bij civiel zeeonderzoek. In de geschiedenis van de Nederlandse marine neemt vooral de opnemingen van het zeegebied en de kusten van de Indische archipel een belangrijke plaats in. De marine nam bovendien met schepen en personeel deel aan twee langdurige oceanografische expedities in deze archipel. Zeeofficieren ondernamen ook expedities in de binnenlanden van Suriname en Nederlands-Indië en in het noordpoolgebied. Niet elke zeeofficier werd ingezet als hydrograaf. Slechts een klein aantal officieren besteedde een groot deel van de marineloopbaan aan hydrografie en de exploratie van kustgebied en binnenland.

Aan hydrografie is in tijdschriftartikelen en zeehistorische overzichtswerken aandacht gegeven, maar de analyse van het wetenschappelijk werk van de Koninklijke Marine en van de context waarbinnen het werd uitgevoerd was summier. Die context bestond uit de positie van Nederland als koloniale mogendheid, het belang van de zeewegen in de Indische archipel en de binding van de wetenschap met de marine. Mijn belangstelling voor het genre biografie bracht mij op het plan om het leven te beschrijven van een zeeofficier die zowel hydrograaf als officier in algemene dienst was. Mijn keus viel op G.F. Tydeman, hydrograaf en ook een zeeofficier die uiteindelijk vlagofficier werd. Het volgen van Tydemans marineloopbaan bood gelegenheid om de plaats van hydrografie en wetenschap binnen de marine in kaart te brengen en te illustreren met de persoonlijke ervaringen van een bij wetenschap betrokken zeeofficier.

Bij archiefonderzoek bleken met name het Nationaal Archief en het Archief Weber/Siboga-expeditie in de Artis Bibliotheek goede bronnen van informatie. Ik memoreer graag de plezierige dienstverlening van het personeel van deze instellingen. Ik dank de nakomelingen van Tydeman in de Verenigde Staten voor de mij geboden inzage in brieven van Tydeman aan zijn zoon en kleindochter.

De publicatie van dit boek is mogelijk gemaakt door de steun van het Admiraal Van Kinsbergenfonds, de Vereeniging de Prins Hendrik Stichting, de Dienst Hydrografie van de Koninklijke Marine, het Koninklijk Instituut voor de Marine, de Koninklijke Vereniging van Marineofficieren en het Nederlands Instituut voor Militaire Historie. Ik betuig graag mijn dank voor deze belangrijke hulp.

Ik eindig met een persoonlijk slotwoord. De Koninklijke Marine was van 1960 tot 1995

mijn werkgever. In 1971 bood de KM mij de gelegenheid bij de Rijksuniversiteit Groningen de studie arbeids- en organisatiepsychologie met als bijvak geschiedenis te volgen. Na mijn afstuderen diende ik in mijn verdere marineloopbaan als psycholoog maar ook in zeeofficierfuncties. Ik heb de KM daarom, en om de toestemming voor het volgen van de studie, ervaren als een zeer goede en betrouwbare werkgever.

In de jaren dat ik aan dit boek werkte luisterde mijn vrouw Jeanne geduldig en met aandacht naar mijn verhalen over Tydeman en diens marinejaren. Zij was als altijd mijn beste kameraad. Jeanne overleed op 5 september 2014. Aan haar draag ik dit boek op.

G.M.W. Acda